

Algèria, una guerra en silenci

El segrestament de tres funcionaris francesos a mans dels integristes del FIS a Algèria ha despertat novament l'atenció d'Europa sobre el conflicte insoluble que s'esdevé en aquest país des de fa dos anys. Amb el rerefons de la greu crisi econòmica algeriana, les solucions a la guerra civil són difícils.

Algèria, que fou amb Houari Boumedián un dels fars del moviment dels països no-alineats, viu una guerra civil des de fa quasi dos anys, llavors que els militars anul·laren el procés electoral que era a punt de donar la victòria als integristes del Front Islàmic de Salvació (FIS).

Aquesta guerra, certament no tan espectacular i televisiva com la de Iugoslàvia —un dels miralls dels països subdesenvolupats durant els anys 60 i 70—, ha costat la vida almenys a 3.000 persones, segons els mitjans periodístics d'Alger; ha provocat l'èxode de milers d'estrangers i ha paralitzat l'economia. El segrest de ciutadans estrangers sembla un pas més en aquest foll enfrontament entre les forces de seguretat i els adeptes del FIS que s'han decidit per agafar les armes. En un missatge tramès a través de Michèle Thévenot, la funcionària del consolat francès alliberada el 31 d'octubre, els integristes demanaven la sortida dels 25.000 francesos que viuen a Algèria abans d'un mes, perquè "tota persona que superi aquest termini serà responsable de la seva mort. No hi haurà més segrests i això serà més violent que no Egipte", amenaçava el comunicat.

Malgrat l'extrema violència de la policia i els militars, denunciada per Amnistia Internacional, i els assassinats i atemptats periòdics perpetrats pels seguidors del FIS, les dues parts estan disposades al diàleg. Encara que el primer ministre, Redha Mâlek, ho hagi negat, sembla que hi hauria negociacions secretes per a alliberar els tres agents consulars francesos. París també pressiona els dirigents del FIS que viuen exiliats a França (la setmana passada la policia francesa va desplegar una àmplia operació per tot el país contra els principals caps integristes que resideixen en el seu territori), entre ells Abdelbaki Sahrâoui, que ha demanat l'alliberament "immediat i incondicional" dels funcionaris francesos.

La premsa d'Alger, ben informada sobre el fenomen del FIS, dona per segur que, en la pròxima conferència nacional, hi participaran persones vinculades al moviment integrista. Els primers contactes entre el govern i un dirigent del FIS, tinguts fa un mes, foren divulgats de forma ràpida per l'agència oficial APS i el diari en llengua àrab *Al Massa*, pròxim al poder.

Però diàleg no vol dir reconciliació. És

més, és sabuda la reticència dels militars a pactar amb els anomenats *barbuts* que en nom d'Al·là denuncien les arbitriïtats dels supervivents del règim del partit únic. Fins i tot es relaciona l'assassinat de Kasdi Merbah, del 22 d'agost d'enguany, amb la màfia político-financera, la mateixa que segà la vida de Mohàmed Boudiaf, president de l'Alt Consell d'Estat (ACE), al juny de 1992. El coronel Merbah s'havia distingit per la defensa del diàleg amb els integristes i per les crítiques contra l'anul·lació del procés electoral. Merbah, primer ministre amb el general Chadli Benjedid entre 1988 i 1989, havia estat el cap dels omnipresents serveis de seguretat durant 20 anys.

La negociació tampoc no agrada a algunes faccions del FIS. Les diferències entre els dirigents que viuen a l'exili i els que romanen a Algèria, en presó o a la clandestinitat, són òbvies. Rabah Kebir, considerat un pragmàtic, presideix des d'Alemanya la comissió executiva del moviment integrista, de la qual també formen part Anouar Haddam, Abdal·là Anass i Eddin Jerban. Kebir és detestat per molts militants del FIS que es matenen fidels a Abassi Madani i Ali Benhadj, condemnats a dotze anys de presó el 15 de juliol de 1992. "No estic segur que Kebir i Haddam tinguin capacitat d'influència sobre els algerians que han donat suport al FIS", comentava al diari *Le Monde* un destacat polític del moviment integrista a Constantina.

El diàleg amb el FIS. Tant Madani com Benhadj representen el FIS històric, enemic de pactes i de la democràcia occidental. Són l'expressió del FIS que governà les grans ciutats algerianes i omplí les mesquites dels desheretats del règim socialista que aspirava a ser laic i igualitari. Alguns analistes creuen que la legalització del FIS, el 4 de març de 1992, ha afavorit els extremistes perquè ha tallat els vincles entre la direcció i les cèl·lules. És per això que molts atacs semblen obra d'elements incontrolats, que actuen només per venjança i d'una forma visceral i primària.

El govern no ha dubtat a reprimir els militants del FIS —més de 300 condemnats a mort des del febrer d'enguany—, però sense escapar la direcció. Kebir, ex-president de la

comissió d'afers polítics i de relacions externes del moviment integrista, s'escapolí d'Algèria d'una forma misteriosa. Hi ha qui diu que era necessari per al govern que Kebir pogués arribar a l'exili, on podria ser útil en cas d'unes eventuais negociacions. Els dos dirigents històrics del FIS, Madani i Benhadj, foren condemnats a dotze anys de presó, quan tothom s'esperava una sentència més dura. Sembla que l'Alt Consell d'Estat vol evitar que els dos exaltats polítics islàmics es converteixin en màrtirs d'una guerra bruta que no sembla tenir fi.

La confrontació ha eixamplat la fractura de la societat algeriana, ja prou evident en la primera tanda de les eleccions legislatives, de desembre del 1991. Votaren el FIS, que aconseguí 188 escons, els defensors de la islamització de la societat, però també els qui volien castigar la prepotència del Front d'Alliberament Nacional (FLN), en el poder des de la independència (1962). En canvi, el FLN aconseguí els vots dels militars, de la burocràcia del partit i de l'estat i de les persones —moltes dones joves— que temen que la instauració de les lleis islàmiques els anul·li la poca llibertat que tenen.

La crisi econòmica, agreujada pel fracàs del model imposat per Boumedian basat en la industrialització forçada i en l'explotació intensiva dels hidrocarburs, contribueix a la parà-

lisi algeriana. Encara que des de l'època de Benjedid hagin començat unes reformes per a atraure capital estranger, aquestes semblen insuficients als empresaris europeus, que temen la burocràcia i desconfien del FIS. França és l'únic país que aposta per Algèria en aquest moment d'incertesa. Segons les estadístiques oficials, una quarta part de les importacions algerianes procedeixen de França. Una fidelitat compensada amb el suport incondicional de París a la política interior d'Alger, encara que sigui tacada de sang. Les suares esmentades detencions de simpatitzants del FIS a diverses localitats franceses són un episodi més d'aquest flirt entre ambdues capitals.

Però són els algerians les víctimes d'aquesta crisi econòmica que ha liquidat una part de les anomenades conquestes de la revolució, com ara la subvenció dels articles de primera necessitat, i que ha deteriorat la qualitat de la sanitat i de l'ensenyament. L'atur, que afecta més de la meitat del jovent, la manca de pisos —poden arribar a viure 15 persones en 30 m²— i l'increment de pràctiques poc legals, com el contraban —el conegut *trabendo*—, són els responsables que bastants adolescents abracin l'islamisme radical. És una resposta a la decepció provocada per trenta anys de promeses dels buròcrates del FLN.

Antoni Castel

Tropes especials de la policia algeriana ('ninja') arresten simpatitzants del FIS a la recerca dels estatges franceses. França va detenir la setmana passada dirigents del FIS i altres integristes islàmics residents en el seu territori com a mesura de pressió pel segrestament dels seus funcionaris.